

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЖИТОМИРСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з
навчальної роботи

К.В.Борак

2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

«ДЕНДРОЛОГІЯ»

Галузь знань: **20 «Аграрні науки та продовольство»**

Освітньо-професійна програма зі спеціальності: **205 «Лісове господарство»**

Освітній ступінь: **бакалавр**

Відділення: **«Агрономія»**

Робоча програма навчальної практики з дисципліни «Дендрологія»

Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»

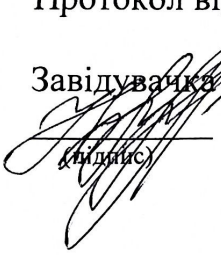
Спеціальність: 205 «Лісове господарство»

Розробник: Романюк А.А., викладач вищої категорії, викладач-методист
Житомирського агротехнічного фахового коледжу

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри „Агрономія та лісове господарство”

Протокол від 26.08. 2022 року № 1

Завідувачка кафедри „Агрономія та лісове господарство”

Цуман Н.В.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри „Агрономія та лісове господарство”

Протокол від _____ 20__ року № _____

Завідувачка кафедри „Агрономія та лісове господарство”

Цуман Н.В.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри

Протокол від _____ 20__ року № _____

Завідувачка кафедри „Агрономія та лісове господарство”

Цуман Н.В.

(підпис) (прізвище та ініціали)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитівECTS– 3	Галузь знань: <u>20 "Агрономічні науки і продовольство"</u>	Обов'язкова
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: <u>205 «Лісове господарство»</u>	Рік підготовки:
		III-й Семестр
		6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних – 30 Самостійної роботи студента - 60	Освітній ступінь : бакалавр	Лекції
		Практичні 30 год.
		Лабораторні 0 год.
		Самостійна робота 60год.
		Вид контролю: <u>Поточний – індивідуальне і групове опитування,</u> <u>тести;</u>
		<u>Підсумковий – залік.</u>

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 0,5

2. Мета та завдання навчальної практики

Мета навчальної практики полягає в закріпленні та поглибленні теоретичних знань з морфології, систематики та екології рослин, ознайомленні з основами географії рослин, принципами охорони природи, одержаних студентами на лекціях і лабораторно-практичних заняттях курсу „Дендрологія”. Все це посилює самостійне мислення та сприяє надбанню певних навиків для застосування дендрологічних знань в лісівничій практиці.

Завдання навчальної практики: літня практика з дендрології не тільки сприяє засвоєнню теоретичного матеріалу, а й дає можливість науково осмислити роль деревних рослин в ландшафтних комплексах Полісся України та інших зонах. Все це буде сприяти розширенню кругозору в області фітобіології і допоможе використовувати дендрологічні знання для цілей лісознавства.

Об'єктами практики є деревні види, лісові масиви та зелені насадження м. Житомира та його околиць, зелені насадження на території ЖАТФК.

Під час практики є можливість показати цілісність лісових екосистем і показати значення їх для охорони природи на конкретних прикладах. Це дозволить студентам конкретно усвідомити основний закон природи про явище взаємозв'язку і взаємообумовленості.

За підсумками навчальної практики з дендрології студент повинен **знати**:

- перелік основних лісоутворюючих видів природної флори та інтродуцентів, їх латинські назви та систематичне положення;
- знати Червонокнижні види деревних рослин;
- будову вегетативних і генеративних органів деревних рослин;
- біолого-екологічні властивості деревних порід;
- лісівничі, декоративні й фітомеліоративні якості аборигенних видів деревних рослин та екзотів;
- використання деревних порід у практиці лісогосподарських робіт, озеленення, значення для народного господарства.

вміти:

- визначати види деревних рослин флори України за визначником;
- ідентифікувати життєві форми деревних рослин за морфологічними ознаками;
- проводити дендрологічне обстеження насаджень;
- правильно збирати рослини у природі для подальшої гербаризації;
- вести документацію під час збору дендрологічного матеріалу.

Програмні компетентності:

-Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.(ЗК 4)

-Здатність спілкуватися іноземною мовою.(ЗК 5)

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.(ЗК 6)

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.(ЗК 8)

-Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.(ЗК 9)

-Здатність до пошуку, оброблення та аналізу.(ЗК 12)

предметні) компетенції (ФК)

-Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.(ФК 1)

-Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.(ФК 2)

-Здатність використовувати знання й практичні для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.(ФК 3)

-Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.(ФК 4)

-Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію.(ФК 7)

Програмні результати навчання:

-Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.(РН 2)

-Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.(PH 3)

-Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.(PH 9)

-Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази.(PH 10)

-Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.(PH 11)

-Оцінювати вплив кліматичних змін і антропогенних чинників на стійкість лісових насаджень Полісся та планувати заходи з відновлення лісів на порушених територіях (після пожеж, рубок, військових дій).(PH 17)

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця:

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Хімія	Лісознавство
Фізика	Лісівництво
Ботаніка	Лісова таксація
Фізіологія рослин	Лісовпорядкування
Вища математика	Лісозахист
	Основи наукових досліджень

Критерії оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень студентів за всіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним* та *підсумковим* контролюми.

Для оцінювання навчальних досягнень студента впродовж семестру застосовується 4-бальна шкала з дисциплін освітньо-професійної підготовки молодшого спеціаліста. Після проведення підсумкового контролю результати переводяться у 100-бальну шкалу.

**Відповідність підсумкових оцінок за національною шкалою
оцінкам у балах за 100-бальною шкалою**

Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	1-59

**Критерії оцінювання знань, вмінь, компетентностей
студентів з навчальної дисципліни**

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
«Добре»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
«Задовільно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння;

	студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
«Незадовільно»	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.

Критерії оцінювання екзаменів (диференційованих заліків)

Оцінка **«відмінно»** (90-100 балів) виставляється студенту, який повністю оволодів програмним матеріалом, точно й повно виконав практичні завдання; виявив творчу самостійність, знання спеціальної літератури, тверді переконання та вміння їх захищати, високу комунікативну культуру, уміння робити практичні висновки; на семінарських, лабораторних, практичних заняттях показав достатній рівень розвитку умінь і навичок точного застосування знань.

Оцінка **«добре»** (74-89 балів) виставляється за тих же умов. Відмінність у знаннях студента полягає в дещо обмеженому й звуженому прояві тих же якостей, які слугують критерієм відмінної оцінки – творча самостійність, знання літератури тощо. Але вже немає тієї свободи викладу матеріалу, як у першому випадку, можуть допускатися окремі помилки, що легко виправляються самим студентом під час бесіди.

Оцінка **«задовільно»** (60-73 балів) виставляється за повне знання програми та за виконання завдань. У цьому випадку студент може й не виявити самостійності суджень. Відчувається, що він дещо просто «завчив», однак навчальний матеріал він загалом знає. Має певне уявлення про вимоги практики, може знайти нові приклади або умови застосування знань на

практиці. Знає літературу, але, можливо, не всю і не може дати достатньої критичної оцінки. Володіє необхідними вміннями. Можливі недоліки в аспекті комунікативної культури.

Оцінка «незадовільно» (1-59 балів) виставляється, якщо студент не має повних знань. Завдання не виконані або виконані невірно. Уміннями й навичками студент не володіє. Навчальної літератури зовсім не знає.

Засоби оцінювання:

Залік, гербарій, презентації, тести.

3. Структура навчальної дисципліни

Семестр	Кількість годин					
	всього	у тому числі:				
		лекції	практичні	лабораторні	самостійні	індивід.
VI	90	-	60	-	30	-

4. Тематичний план

№ з/п	Назви розділів і тем	Кількість годин	Самостійні, індивідуальні заняття
1	Навчальна екскурсія, під час якої збирається матеріал для дальшого поглибленого вивчення і гербаризації	12	5
2	Визначення рослин, опис рослинних параметрів	12	5
3	Вивчення морфології органів деревних рослин та їх життєвих форм	12	5
4	Вивчення етапів онтогенезу деревних рослин та факторів їх природної адаптації	12	5
5	Проведення фенологічних спостережень, визначення фенологічних фаз рослин	12	5

6	Дендрологічний опис лісових рослинних угруповань та вивчення видових взаємовідносин. Опис видів деревних рослин, занесених в Червону книгу України.	12	5
Всього		60	30

5. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені програмою.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Гербаризація зібраних зразків пагонів з листками та інших частин рослини	5
2	Інсерірування гербарію (розклад в певній послідовності) відповідно систематичним категоріям; каталогізація його	5
3	Життєві форми деревних рослин і морфологія їх органів.	5
4	Поняття інтродукції, районування деревних рослин	5
5	Лісові формації України. Характерні особливості рослинності й дендрофлори природних зон України	5
6	Відділ Голонасінні та їх життєвий цикл Відділ Покритонасінні	5
Разом		30

7. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

- Морфологічний та екологічний опис деревних рослин:
 - зробити повний морфологічний та екологічний аналіз одного виду відділу Голонасінні;
 - зробити повний морфологічний та екологічний аналіз одного виду відділу Покритонасінні;
- Проведення фенологічних спостережень, визначення фенологічних фаз рослин:

- визначення фенологічних фаз рослин відділу Покритонасінних;
 - визначення фенологічних фаз рослин відділу Голонасінних.
3. Дендрологічне обстеження насаджень. Опис видів деревних рослин, занесених в Червону книгу України:- визначення видового складу та формового різноманіття всіх деревних рослин у лісовому масиві опис основних морфологічних ознак видів деревних рослин їх форм по будові кори, гілкуванню, кольору репродуктивних органів(лісові насадження, зелені насадження м. Житомира, територія ЖАТФК)
 4. Оформлення та монтування гербарію для практичних занять.

8. Методичне забезпечення

1. Копія навчальної програми (Методрада ЖАТФК, протокол № 23.01.2023 р.).
2. Робоча навчальна програма.
3. Конспект лекцій.
4. Методичні вказівки та рекомендації для виконання практичних робіт, для самостійної роботи.
5. Індивідуальні завдання (теми презентацій).
6. Ілюстраційні матеріали (посібник).
7. Дендрологічні визначники.
8. Каталог ресурсів.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

1. Практикуми з дисципліни.
2. Робочі зошити з дисципліни.
3. Ноутбук.
4. Мультимедійний проектор.

11. Каталог ресурсів

1. Литвак П.В., Ткачук В.І. Дендрологія. Житомир: Полісся, 2003р.
2. Лукашук Г.Б. Дендрологія. Львів: Львівська політехніка, 2020 р.
3. Щепотьев Л.Ф. Дендрологія. Київ: Вища школа, 1990р.

